

Vlaams
Parlement

ingediend op **201** (2014-2015) – Nr. 2
5 maart 2015 (2014-2015)

Verslag

namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn
uitgebracht door Bart Dochy

over het voorstel van decreet

van Hermes Sanctorum-Vandevoorde

houdende uitdoving van nertsenkwekerijen
in Vlaanderen

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts.

Vaste leden:

de heren Piet De Bruyn, Andries Gryffroy, Bart Nevens, Axel Ronse, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele;
de heren Robrecht Bothuyne, Lode Ceyssens, de dames Tinne Rombouts, Valerie Taeldeman;
de dames Gwenny De Vroe, Lydia Peeters;
de heer Rob Beenders, mevrouw Ingrid Lieten;
de heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde.

Plaatsvervangers:

de heer Jelle Engelbosch, mevrouw Sofie Joosen, de heren Jos Lantmeeters, Jan Peumans, de dames Grete Remen, Sabine Vermeulen;
mevrouw Sonja Claes, de heren Jos De Meyer, Bart Dochy, mevrouw Katrien Partyka;
de heren Mathias De Clercq, Willem-Frederik Schiltz;
mevrouw Els Robeyns, de heer Bruno Tobback;
de heer Johan Danen.

Toegevoegde leden:

de heer Stefaan Sintobin.

Documenten in het dossier:

201 (2014-2015) – Nr. 1: Voorstel van decreet

INHOUD

1. Toelichting	4
2. Bespreking.....	5
3. Stemming	8

De Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn besprak op 11 februari 2015 het voorstel van decreet houdende uitdoving van nertsenkwekerijen in Vlaanderen (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 201/1).

1. Toelichting

De heer *Hermes Sanctorum-Vandevoorde* stelt vast dat er heel wat bezorgdheid is over het dierenwelzijn. Het stemt hem optimistisch met betrekking tot de eventuele goedkeuring van dit voorstel. Bij het kweken en doden van dieren in hoofdzaak voor de pels, worden meer en meer ethische vragen gesteld door de burger. Dit blijkt uit tal van enquêtes van onder meer het Ipsos Social Research Institute. In 2004 wou 79 procent van de Belgen een verbod. In 2009 steunde 83 procent in Vlaanderen een verbod en in 2012 was dat al 86 procent. Er is dus een ruim maatschappelijk draagvlak voor de afschaffing van de bontproductie in Vlaanderen. Uit diezelfde enquêtes blijkt dat weinig mensen op de hoogte zijn van de leefomstandigheden van die dieren. Het is dus mogelijk dat de publieke gevoeligheid gebaseerd is op verkeerde informatie. De voorbije jaren is echter heel wat onderzoek gedaan naar zowel de welzijnsomstandigheden van de gekweekte dieren als de impact op de leefomgeving. In de toelichting zijn daarover verschillende referenties opgenomen.

Nertsen worden over het algemeen per twee of drie gehouden in aaneengeschaalde kooien van 86 cm lengte op 30 cm breedte bij 45 cm hoogte, een zeer beperkte ruimte voor van nature solitaire dieren. Uit studies blijkt dat de onmogelijkheid van natuurlijk gedrag verantwoordelijk is voor het grootste leed en afwijkend gedrag, zoals automutilatie.

Er is ook onderzoek gevoerd naar de milieu-impact. Uit een rapport van de Universiteit van Delft blijkt dat de productieketen van nertsenbont een veel hogere impact op het milieu heeft dan andere textielsoorten. In de toelichting wordt de vergelijking met wol gemaakt. Wol heeft een veel grotere impact op het klimaat dan bijvoorbeeld katoen. De impact van nertsenbont op het klimaat is nog vijf maal groter dan die van wol.

De Vlaamse pelsdierhouderij telt 17 bedrijven met in totaal een 150.000 dieren. In Brussel en Wallonië zijn er geen. In Vlaanderen worden enkel nertsen gehouden. Nederland is een belangrijke producent van nertsenbont. Er worden daar een kleine 6 miljoen dieren gehouden voor de bontproductie. In andere Europese landen wordt geleidelijk een verbod ingevoerd. In het Verenigd Koninkrijk, Oostenrijk en Bulgarije gebeurde dit al. In Kroatië werd een uitdovingsbeleid uitgestippeld en in Zwitserland zijn de normen zodanig streng dat het economisch niet meer rendabel is om nertsen te kweken. Nederland besliste in 2012 om de productie tegen 2024 te verbieden.

Dit voorstel van decreet sluit ook aan op de inhoud van de beleidsnota Dierenwelzijn (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 154/1). In die nota wordt gesteld dat: "De pelsdierhouderij waarbij dieren uitsluitend worden gehouden en gedood voor een luxeproduct, hun pels, ligt maatschappelijk zwaar onder vuur omwille van de dierenwelzijnsimplicaties. Omwille van de negatieve gevolgen voor het dierenwelzijn van dit type houderij wordt een uitdovingsbeleid gevoerd waarbij uitbreiding van bestaande bedrijven en oprichting van nieuwe pelsdierhouderijen niet langer wordt toegestaan.". In de beleidsnota wordt daarmee een duidelijke keuze gemaakt tegen het kweken en doden van dieren voor hun pels. Een consequent uitdoofscenario heeft implicaties op de 17 bestaande nerts-kwekerijen. Daarom wordt in dit voorstel een volledige uitdoving op termijn voorgesteld. De beleidsnota maakt de juiste analyse maar de concrete maatregelen hebben geen implicaties op de bestaande kwekerijen.

Dit voorstel van decreet wil daarom tegen uiterlijk 2025 alle pelsdierhouderijen laten stoppen. Er wordt in een lange overgangstermijn voorzien om de pelsdierhouderijen te laten uitdoven en in de mogelijkheid van begeleiding te voorzien. In de tussenperiode wordt, zoals in de beleidsnota, voorzien dat er geen nieuwe pelsdierhouderijen worden toegestaan en is de uitbreiding of de overdracht van bestaande pelsdierhouderijen onmogelijk.

De heer Sanctorum-Vandevoorde hoopt dat de leden bij de stemming omwille van de politieke geloofwaardigheid consequent zullen stemmen.

2. Bespreking

De heer *Ben Weyts*, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, vindt het voorstel van decreet legistiek niet consistent, noch duurzaam. Zo ontbreken er definities en blijven er heel wat vragen open. Ten gronde betreurt hij dat het voorstel werd ingediend. Dit onderwerp is voor verschillende partijen geen vanzelfsprekendheid. Als men zich daarvan bewust is, dan weet men dat de realisatie van de doelstelling door dit voorstel van decreet wordt tegengewerkt. De indiener laat bepaalde persoonlijke of andere politieke argumenten prevaleren op het realiseren van de doelstelling betreffende dierenrechten.

De heer *Hermes Sanctorum-Vandevoorde* heeft zich op het legistieke werk van ontwerpen van decreet in Wallonië en Brussel gebaseerd. Het werd gecontroleerd door mensen met kennis van de legistiek. De opmerking over de legistieke kwaliteiten is een drogreden. De minister heeft eigenlijk sympathie voor deze tekst. De minister verwijt de oppositie haar parlementair werk te doen. De heer Sanctorum-Vandevoorde vreest dat het op niets zal uitdraaien. Hij heeft een voorstel van decreet ingediend opdat elke fractie kleur zou bekennen. Dat is het recht van elke parlementariër.

De heer *Jelle Engelbosch* vindt het jammer dat dit voorstel van decreet er is. De minister kondigde aan dat hij overleg zou plegen en medio 2016 het dossier zou afronden. Het zou de heer Sanctorum-Vandevoorde sieren dat hij het belang van het dierenwelzijn zou laten voorgaan. Daartoe is enige terughoudendheid aangewezen. Het is bekend dat er binnen de meerderheid discussies zijn over de termijn van uitdoving en dergelijke. Er wordt aan een oplossing gewerkt. Dit initiatief dwingt om de discussie te moeten overdoen. Er wordt eindelijk iets rond dierenwelzijn in Vlaanderen gedaan en plots moet alles in twee of drie maanden geregeld zijn. Er gaat een oplossing komen. Minister Schauvliege heeft al een vergunning geweigerd op basis van de beleidsnota.

De heer *Bart Dochy* vreest dat de heer Sanctorum-Vandevoorde een populist is. Hij baseert zich immers op twijfelachtig enquêtes. Hij citeert de Groen-Ecolofractie bij een bespreking in de Kamer van Volksvertegenwoordigers op 15 juli 2013 over het instellen van een verbod op het doden van dieren wegens hun pels: "Ook mevrouw Thérèse Snoy et d'Oppuers (Ecolo-Groen) stelt zich die vragen. Als de Belgische overheid wel de productie van dierlijk bont verbiedt maar de commercialisering ervan toestaat, zullen de consumenten overschakelen op ingevoerde producten. In sommige landen kunnen de sociale en ecologische productieomstandigheden echter heel wat slechter uitvallen." (*Parl.St.* Kamer, 2012-13, nr. 798/6). Dit betekent dus dat het goedkeuren van het voorstel het dierenleed niet zal verminderen, maar mogelijk laten toenemen. Er zal in ieder geval menselijk leed worden veroorzaakt.

De heer *Stefaan Sintobin* is verbaasd over de antwoorden van de minister en sommige volksvertegenwoordigers. De oppositie zou volgens hen beter geen initiatief nemen omdat het overleg loopt. Het merendeel van de voorstellen van

decreet of resolutie en van de vragen gaan over lopende dossiers. Hij vindt dat het initiatiefrecht ernstig moet worden genomen. Hij roept op om hierover een ernstig algemeen debat te voeren. In het verleden werden over dergelijke voorstellen van decreet altijd hoorzittingen gehouden.

Mevrouw *Els Robeyns* is verwonderd over de reacties van de meerderheid. De oppositie met de vinger wijzen omdat de meerderheid verdeeld is, lijkt haar al te ongenueanceerd. Het versterkt haar angst dat er in de praktijk niets zal worden gerealiseerd. De beleidsnota is duidelijk en spreekt over een uitdoofscenario. Hoe dat voor bestaande bedrijven moet gebeuren, zal waarschijnlijk het voorwerp van de discussie zijn. De sp.a-fractie is ervan overtuigd dat een wettelijk verbod op termijn nodig is.

Mevrouw *Gweny De Vroe* vindt de beleidsnota duidelijk. Er komen geen nieuwe bedrijven en uitbreidingen worden niet toegelaten. Er is nog bijkomend onderzoek en overleg nodig. De bestaande (familie)bedrijven vormen het knelpunt waarvoor zo snel mogelijk duidelijkheid moet komen. Het voorstel omvat onvoldoende steunmaatregelen voor bestaande bedrijven. Open Vld zal het voorstel van decreet niet goedkeuren.

De heer *Jelle Engelbosch* vindt het initiatiefrecht heilig maar het voorliggende initiatief onverwacht. Hij is het met de heer Sintobin eens dat er naar het economisch belang moet worden gekeken. Toen het echter over tijdelijke slachtvloeren voor schapen ging heeft de heer Sintobin het economisch belang niet aangehaald. Het lid meent dat de vrees dat er door de meningsverschillen niets zal worden gerealiseerd, onterecht is. Het tegendeel blijkt al. Minister Joke Schauvliege heeft een vergunning geweigerd op basis van de beleidsnota Dierenwelzijn. Hij is ervan overtuigd dat de meerderheid uit de discussie zal geraken.

De *minister* respecteert vanzelfsprekend het initiatiefrecht. De legistische opmerkingen zijn wel gegrond. Om de beleidsdoelstelling te realiseren is het initiatief niet efficiënt, noch effectief.

De heer *Hermes Sanctorum-Vandevoorde* is verbaasd over de geformuleerde stelling. De oppositie zou beter geen voorstellen indienen, want dat bemoeilijkt de ontwikkeling van het beleid. Hij zal als oppositie nooit een rol in de marge opnemen om de meerderheid en de Vlaamse Regering in alle rust te laten werken. Hij staat open voor amendementen als die technisch gefundeerd zijn. Er worden evenwel strategische en geen inhoudelijke afwegingen gemaakt. Eigenlijk is de minister akkoord met de inhoud van het voorstel van decreet. De beleidsnota gaat niet ver genoeg en is niet consequent. Het is geen uitdoofscenario, maar een moratorium op nieuwe pelsdierhouderijen. Over de bestaande pelsdierhouderijen wordt enkel bepaald dat ze niet mogen uitbreiden.

Als er een meerderheid voor een hoorzitting is, gaat hij daarmee akkoord.

N-VA zit moeilijk in dit dossier omdat het het officiële standpunt van voor de verkiezingen is. Hij roept op om op een morele manier te stemmen.

De koerswijzing van de Open Vld inzake dierenwelzijn is tergend. Tijdens de vorige legislatuur heeft hij voor het dierenwelzijn samengewerkt met mevrouw Ann Brusseel en de heer Willem-Frederik Schiltz. Vooral mevrouw Brusseel nam zeer verregaande standpunten in. Nu Open Vld in de meerderheid zit, wordt er een totaal ander traject gevolgd. In elke discussie duikt plots een economische bezorgdheid op. Hij betreurt dit.

Voor CD&V verwijst hij naar een citaat van staatssecretaris Bianca Debaets in een persbericht van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 16 januari 2015. Dat luidt als volgt: "Het kweken van dieren, louter voor het vervaardigen van luxe-items, is niet meer van deze tijd. De dieren leven compleet afgesloten van hun natuurlijke habitat, vaak in te kleine kooien, en vertonen hierdoor ernstige stressreacties, zoals zelfverminking. Ik hoop bovendien dat de maatregel zal bijdragen tot een mentaliteitswijziging met betrekking tot het dragen van bont. Brussel kan als hoofdstad van Europa een echte voortrekkersrol spelen voor een diervriendelijker beleid in de Europese Unie.". Het standpunt van de heer Dochy is de grenzen van het politiek fatsoen voorbij. In Brussel hoog van de toren blazen dat er geen dierenleed zal zijn. In Vlaanderen geldt dat echter niet. Hij hoopt dat in Vlaanderen het voorbeeld van Wallonië en Brussel zal worden gevolgd. Het was daar gemakkelijker een verbod in te voeren omdat er geen nerts-kwekerijen waren. Hij roept op het dierenleed in Vlaanderen te stoppen en consistent en consequent te stemmen.

De heer *Bart Dochy* repliceert dat waar er geen nertsenkwekerijen zijn, er ook geen uitdoofbeleid kan zijn. In Vlaanderen zijn er 17 nertsenkwekerijen die alle normen naleven. Als er bont gedragen wordt, dan wordt het minste leed veroorzaakt indien het van nertsen gekweekt in Vlaanderen komt. Hij wil weten of de heer Sanctorum-Vandevoorde ooit een kwekerij bezocht of een nerts van nabij zag. Hij stelt voor om een werkbezoek af te leggen.

Mevrouw *Gweny De Vroe* verduidelijkt dat dierenwelzijn hoog op de agenda van Open Vld staat. Ze wil door het verschil met Brussel en Wallonië het economische aspect benadrukken. Ze respecteert mensen die met hart en ziel aan hun bedrijf werken.

Mevrouw *Els Robeyns* wil weten of er eensgezindheid bestaat over het ethisch aanvaardbaar zijn van het kweken en doden van dieren voor een luxeproduct. De reactie van de heer Dochy bevestigt de twee sporen die ook in de beleidsnota terug te vinden zijn. Het ligt gevoelig bij de publieke opinie, dus moet er iets aan worden gedaan, maar het mag niet tot consequent ingrijpen leiden. De enige oplossing is ook volgens haar een uitdoofscenario op termijn. Het niet laten uitbreiden van bestaande bedrijven vergelijkt ze met een druppel op een hete plaat.

Het gaat hier over een ethische vraag en niet over dierenwelzijn, stelt de heer *Bart Dochy*. De ethische vraag is of er nog dieren mogen worden gekweekt voor pels. Dat is een probleem dat Vlaanderen overstijgt. Als er hier geen nertsen meer mogen worden gekweekt, zal dat elders gebeuren in misschien nog slechtere omstandigheden. Aan de huisvesting zijn al een aantal aanpassingen gebeurd. De houders richten zich naar de strengste normen en zijn bereid, indien nodig, nog aanpassingen door te voeren. Hij vreest dat het eigenlijke debat het invoeren van een verbod is op het houden van dieren voor menselijke consumptie.

De heer *Hermes Sanctorum-Vandevoorde* hoort enkel drogredenen. Hij hoopt dat er een politiek consequente stemming volgt. Uit de toelichting en wetenschappelijke studies blijkt overduidelijk dat het hier wel degelijk om dierenwelzijn gaat. Het gaat ook om een ethisch debat gelinkt aan dierenwelzijnsimplicaties. De kernvraag is of de dieren al dan niet onaanvaardbaar lijden. Er is een wetenschappelijke consensus dat die dieren lijden. Dat het lijden elders erger zou zijn, is geen rechtvaardiging om in Vlaanderen toch nog bont te produceren. Hij herhaalt dat hij akkoord kan gaan met hoorzittingen. Indien dit niet kan, moet er tot de stemming worden overgegaan.

3. Stemming

De artikelen 1 tot en met 4 en het voorstel van decreet worden verworpen met 2 stemmen tegen 10 bij 1 onthouding.

Tinne ROMBOUTS,
voorzitter

Bart DOCHY,
verslaggever